

7/43863

62 162

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

01 Nisan 2015

Sayı : 68925832/610/

5201535

Konu: İzmir Milletvekili

Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait
(7/43863) Esas No'lu Soru
Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 30/09/2014 tarihli ve 180211 sayılı yazı.

İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/43863 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya dair cevabi bilgi ve değerlendirmeler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK:

Cevap Yazısı (5 sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN RAHMİ AŞKIN TÜRELİ'YE AİT (7/43863) ESAS
NO'LU SORU ÖNERGESİNE CEVAP

Emekli olduktan sonra 4/b'li olarak çalışanlara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır;
(2014 Aralık)

4/a emeklisi olup 4/b li çalışanlar		
YIL	Cari Ay SGDP Sayısı	Cari Aya Göre Geçmişe Dönük Borcu Olanların Sayısı
2010	100.811	30.750
2011	165.457	24.225
2012	226.805	80.830
2013	226.351	23.905
2014	228.674	19.340

4/b emeklisi olup 4/b li çalışanlar		
YIL	Cari Ay SGDP Sayısı	Cari Aya Göre Geçmişe Dönük Borcu Olanların Sayısı
2010	366.616	6.757
2011	367.452	6.495
2012	380.699	5.939
2013	362.480	11.157
2014	357.422	7.711

4/c emeklisi olup 4/b li çalışanlar		
YIL	Cari Ay SGDP Sayısı	Cari Aya Göre Geçmişe Dönük Borcu Olanların Sayısı
2010	24.422	17.002
2011	33.311	18.123
2012	38.108	21.724
2013	48.189	21.887
2014	45.897	10.788

Emekli olduktan sonra 4/a'lı olarak çalışanlara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır;
(2014 Aralık)

YIL	Cari Ay SGDP Sayısı
2010	307.858
2011	357.562
2012	418.724
2013	488.317
2014	561.785

2008-2014 yılları arasında SGDP kapsamında gerçekleşen borçlara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır;

YIL		Cari ay			Geçmiş Borç			Yapılandırma Borcu	
		4A	4B	4C	4A	4B	4C	4A	4C
2014	Sayı	2.706.381	4.325.774	345.948	424.275	178.874	103.585	281.696	64.769
	Miktar	476.639.485,32 TL	631.682.706,82 TL	130.938.431,95 TL	67.771.153,86 TL	21.614.164,56 TL	37.096.355,15 TL	79.246.595,23 TL	33.696.795,25 TL
2013	Sayı	2.646.681	4.425.400	354.958	520.766	171.909	192.061	338.562	62.696
	Miktar	431.799.519,40 TL	599.574.277,25 TL	123.624.255,72 TL	129.124.865,97 TL	31.583.436,90 TL	59.985.124,43 TL	79.550.652,20 TL	31.974.225,85 TL
2012	Sayı	2.105.251	4.392.645	253.969	387.696	80.273	156.700	231.445	33.758
	Miktar	308.116.065,96 TL	557.203.343,78 TL	84.920.301,83 TL	84.129.797,17 TL	13.925.275,53 TL	42.710.023,49 TL	42.904.991,69 TL	12.150.479,71 TL
2011	Sayı	1.736.472	4.358.664	200.824	494.748	54.320	130.845	174.997	14.062
	Miktar	230.628.202,40 TL	502.170.766,18 TL	62.256.273,17 TL	84.958.347,80 TL	8.709.992,05 TL	31.022.423,35 TL	35.094.385,35 TL	5.336.888,52 TL
2010	Sayı	1.069.306	4.412.066	140.651	204.872	72.770	84.797		
	Miktar	118.526.721,60 TL	424.614.462,43 TL	39.409.399,14 TL	35.375.476,13 TL	9.537.679,43 TL	20.751.767,29 TL		
2009	Sayı	819.900	4.400.123	101.657	61.367	99.258	30.136		
	Miktar	75.442.861,07 TL	349.125.161,89 TL	33.845.616,53 TL	8.610.302,39 TL	11.372.806,56 TL	4.256.550,52 TL		
2008	Sayı	129.822	1.057.540			32.816			
	Miktar	10.608.109,96 TL	77.102.480,73 TL			3.591.092,66 TL			

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 38 inci maddesi ile 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa “Sosyal Güvenlik Destek Primi” başlıklı Ek-20 nci maddesi eklenmiş ve 02/08/2003 tarihinde yürürlüğe giren, 4956 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun ve Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Yürürlükten Kaldırılması ve Bu Kanunlara Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanunun 44 üncü maddesiyle eklenen 3 üncü fıkrası ve bu fıkranın 28/01/2004 tarih ve 5073 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa Göre Gelir veya Aylık Almakta Olanların Gelir ve Aylıklarında Artış ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesiyle değiştirilen 3 üncü fıkrası;

“Diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre yaşlılık ve malullük aylığı bağlananlardan, 24 üncü maddenin bir numaralı bendinde belirtilen kapsamda çalışmaya başlayanlar, çalışmaya başladıkları ayı takip eden aybaşından itibaren, çalışmalarının sona erdiği ay dahil bu Kanunun 50 nci maddesine göre belirlenen 12 nci gelir basamağının %10’u oranında sosyal güvenlik destek primi öderler. Sosyal güvenlik destek primi ödemesi gerekenlerden bu

Kanunun yayım tarihinden önce aylık bağlananlar Kanunun yayımını, daha sonra tekrar gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar ise mükellefiyetin başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde Kuruma yazılı bildirimde bulunmayanlar ile Kurumca tespit edilemeyenlerden sosyal güvenlik destek primi, 53 üncü maddeye göre hesaplanarak tahsil edilir.” hükmü taşımaktadır.

Bu itibarla diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre (Mülga 506 ve Mülga 5434 sayılı Kanunlar) yaşlılık ve malullük aylığı bağlananların 02/08/2003 ile 30/09/2008 tarihleri arasındaki sosyal güvenlik destek primi borçlarında alacağı doğuran olayın, sigortalının sosyal güvenlik destek primi kesilmesini gerektirecek bir işte çalışmaya başlaması olduğu, bu kapsamdaki borçlara Anayasa Mahkemesinin 28/04/2011 tarih, 2009/39E.,2011/68K. sayılı kararında da belirtildiği üzere, alacağın doğduğu tarihteki kanunun uygulanması gerektiği, 24/07/2003 tarih ve 4956 sayılı Kanunun 53 üncü maddesine göre ise Kurumun süresinde ödenmeyen prim ve prime ilişkin alacakları ile her ne nam altında olursa olsun diğer alacaklarının tahsilinde de 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmış olup, ticari faaliyetine devam edip de Kuruma bildirimde bulunmayanların re’sen tescili, sigortalılığın başlangıç ve bitişi bildirim yükümlülüğü bulunan ilgili kurum ve kuruluşlarda bulunan kayıtlar esas alınarak yapılmakta ve re’sen tescil üzerine tahakkuk eden sosyal güvenlik destek primi borçları sigortalıların yaşlılık aylığından kesilmemektedir.

Diğer taraftan, Kurumun süresi içerisinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsili yönteminin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 88 nci maddesinin onaltıncı fıkrasında ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna işaret edilerek düzenlenmiş bulunduğu için 01/10/2008 sonrası döneme ilişkin sosyal güvenlik destek primi borçları sigortalıların aylıklarından kesilmektedir.

5510 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanlardan aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan almakta oldukları aylıklarının %15’i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.” hükmü yer almaktadır.

01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun “Sosyal Güvenlik Destek Primine İlişkin Geçiş Hükümleri “ başlıklı bölümün; Geçici 14 üncü maddesinde “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.” şeklindedir.

4/a statüsünde sigortalı olarak çalışanlar yönünden SGDP uygulamasına 06/05/1986 tarihinden itibaren başlanılmış olup, bu tarihten sonra yaşlılık aylığı bağlanan SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı ya da banka sandığı emeklilerinden, 4/a statüsünde çalışmaya başlayanlardan

6/5/1986 tarihinden itibaren 1/4'ü sigortalı hissesi, 3/4'ü işveren hissesi olmak üzere prime esas kazançları üzerinden % 24 oranında SGDP kesilmeye başlanmıştır. 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi ile birlikte bu oran % 30'a çıkartılmıştır.

5510 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, 2008 yılı Ekim ayı başından sonra, bu kimselerden % 30 oranına kısa vadeli sigorta prim oranı da ilave edilmektedir.

Buna göre; 01/10/2008-31/08/2013 tarihleri arasında SGDP oranı %31,5 ile 36,5 arasında değişmekteyken, 2013 yılının Eylül ayı başı itibariyle kısa vadeli sigorta prim oranı % 2 şeklinde sabitlendiği için SGDP oranı % 32 şeklinde uygulanmaktadır.

5510 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi gereğince, 2008 yılı Ekim ayı başından sonra 4/a, 4/b ve 4/c statülerinde ilk defa çalışmaya başlayıp daha sonra yaşlılık aylığı bağlananlardan; tarım sektöründe kendi adına ve hesabına çalışanlar hariç, diğer çalışanlarınsa aylıkları kesilecektir.

Diğer bir deyimle ilk defa 01/10/2008 tarihinden ve sonra işe giren işçi ve kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ile 01/15/2008 tarihi ve sonrasında ilk defa işe giren devlet memurları için sosyal güvenlik destek primi uygulaması kaldırılmış olmakta, belirtilen tarihlerden sonra ilk defa işe giren sigortalılardan çalışmaya başlayanların aylıkları kesilmektedir.

Bu şekilde aylıkları kesilenler adına, çalıştıkları süre zarfında işverenleri tarafından aylık prim ve hizmet belgesi aracılığıyla fiili hizmet süresi zammı primi hariç kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait primler ödenecektir.

Aylıkları kesilip kendilerinden kısa vade, uzun vade ve genel sağlık sigortası primi alınacaklar, bu çalışmalarını sona erdiktikten sonra yeni aylıkları bu hizmetleri de dahil edilerek yeniden hesaplanacaktır.

Diğer yandan yaşlılık aylığı alanlardan yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları kesilmekle birlikte bunların sosyal güvenlik destek primine tabi tutulmalarına imkan bulunmamaktadır.

Öte yandan 19/06/2010 tarihinden geçerli olmak üzere, yurtdışında geçen sigortalılık sürelerini borçlanmak suretiyle aylık bağlananlardan Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanlar hakkında da sosyal güvenlik destek primine ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, sosyal güvenlik destek primi uygulaması, 2008 yılı Ekim ayı başından itibaren ilk defa işe girecek sigortalılar için kaldırılmış olmakta, bu kişilerin emekli olduktan sonra çalışmaları halinde emekli aylıkları kesilmekle birlikte, emeklilik sonrası çalıştıkları işten tekrar çıkmaları ve yeniden aylık bağlanması için yazılı istekte bulunmaları halinde bu kimseler için yeniden yaşlılık aylığı hesaplanarak bağlanacak olup, yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılacak artışlar uygulanarak bulunan tutar ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşacaktır.

Kendi nam ve hesabına çalışması bulunanlardan alınan sosyal güvenlik destek primi karşılığında herhangi bir sosyal sigorta yardımı yapılmaması, bu kesintinin herhangi bir nedeninin bulunmadığı, Devletin otoritesine dayanarak vatandaşından karşılıksız olarak aldığı her türlü vergi, resim, harç ve benzerlerinin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaması gerekçe gösterilerek, Anayasaya aykırılığı nedeniyle itiraz başvurusu yapılmış, Anayasa Mahkemesi 05/11/2008 tarihli ve 27045 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan kararıyla, Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle toplum yaşamında eşitlik temeline dayanan adil bir hukuk düzeni kurulması amaçlandığı; SGDP uygulamasıyla, çalışmaya devam ederek kazanç sağlayanlarla sağlamayanlar arasında adil bir dengenin kurulmasının sağlandığı, sosyal güvenlik destek priminin, sosyal güvenlik kurumlarının mali yapılarının güçlendirilmesi ve böylece sosyal sigortacılık faaliyetinin sürdürülebilmesi amacına yönelik olduğu, bu uygulamanın sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde değerlendirilmesi yapıldığında, emekli olan bir sigortalının işine devam etmesinin, hem istihdamı menfi yönde etkilediği, hem de sigortalı sayısının artmasını engellediği, dolayısıyla, emekli olan kişilerin işlerini başkalarına devretmek suretiyle genç sigortalıların sisteme dahil olmalarını teşvik etmenin, bu mümkün olmadığı takdirde, alınacak SGDP ile sisteme katkılarının sağlanmasının hedeflendiğinin anlaşıldığı, Anayasanın 60 ıncı maddesinde yer alan “Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.” şeklindeki anayasal düzenleme çerçevesinde değerlendirildiğinde; herkesin sosyal güvenlik hakkından yararlanabilmesi bakımından sosyal güvenlik kurumlarının mali yapılarının güçlendirilmesine ihtiyaç bulunduğu; bu bağlamda, itiraz konusu kuralın, Anayasanın 60 ıncı maddesinde sözü edilen tedbirler kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, ayrıca, sosyal ve ekonomik haklar alanında Devlete yüklenen görevlerin, Anayasanın 65 inci maddesinde belirtildiği biçimde mali kaynakların yeterliliği ölçüsünde yerine getirilebileceğinden SGDP uygulamasının Anayasa’ya aykırı olmadığına karar vermiştir.

